

Fyrstu føroysku heima- hjálppararnir fingið prógv

27 kvinnur hava luttikið í trimum skeiðum

Seinasta leygardag í miðdegi fingur fyrstu føroysku heimahjálppararnir prógv handað á eini samkomu á Studentaskúlanum í Hoydølum. Tær 27 kvinnurnar, ið fingur prógv, hava luttikið í trimum skeiðum, og undirvist hevur verið í tilsamans 200 timar.

Sonja á Argjaboða, leiðari av heimahjálpinum á Almánastovuni, og Else Larsen, ráðgevni í danska socialmálaráðnum, handaðu teimum 27 kvinnunum ávísingarskráir og danskt prógv. Føroysku heimahjálppararnir eru líkastillaðir við danskar heimahjálpparar, um teir hava hug at fáa sær arbeiði í Danmark. Jákup Lindenskov, landsstýrismaður, handaði eisini kvinnunum eina náð, sum er gjørd til teir føroysku heimahjálppararnar.

Tað er umleið tvey ár, síðan skeiðini hjá heimahjálpunum byrjaðu. Fyrsta skeiðið varð hildið á Føroya Fólkaháskúla í juni mánaði 1974; og næsta skeiðið er seinni hildið á Sjómansheiminum í Runavík. Síðan 15. juli hava kvinnurnar aftur verið samlaðar á Studentaskúlanum í Hoydølum, har tær hava luttikið í triðja og seinasta skeiðinum.

Høvuðslærgreinin, sum undirvist hevur verið í, eru: Sálarlæra, lyftingarhættir,

kostlæra og socialkunning. Hinar lærgreinin er fyrsta-hjálp/eldslökkjan, sjúkrarøkt, sjúkralæra, brúkarakunning, leiðbeining, barnarøkt, botan av klæðum, tilfarslæra, og sum eina minni lærgrein eru heimahjálppararnir eisini lærdir um oljufýrar, umframt at tær hava vitjað á røktarheimi.

Allir heimahjálppararnir prógv í 1980

Í lotuni arbeiða tilsamans 172 heimahjálpparar í Føroyum runt um ymsa staðni í oyggjunum. Hetta er tó ikki heildsáttarbeiði, men kvinnurnar arbeiða ymiskt, alt eftir hvussu stórir tørvur er at hjálpa á teimum ymsu plássunum.

Sonja á Argjaboða greiðir frá, at heimahjálpin hevur sett sær sum mál, at allir heimahjálppararnir skulu hava luttikið í skeiðunum og fingið prógv í 1980. Næsta liðið er longu byrjað uppá skeiðini, og tær verða væntandi lidnar komandi vár.

Ein heimahjálpar er ikkj ein vaskikona

Sonja á Argjaboða sigur, at ein heimahjálpar er meir enn ein vaskikona. Uppgávan er størri enn so, og heimahjálpin tekur

sær ikki sjálvstøðugt av reinering.

—Heimahjálpinar skulu styðja og rokta heimið, alt eftir hvør tørvur er á hjálpi. Ein stór uppgáva kann mangan verða bert at tosa við fólk og hjálpa teimum sálarliga.

—Tá heimahjálpar skal veitast, fer tað fram á tann hátt, at ein eftirlitskvinna fyrst verður send út at tosa við tey, ið skulu hava hjálpi. Eftirlitskvinnum, sum eru í øllum sýslum, meta so um, hvør tørvur er á hjálpi og avgera, hvussu stór hjálpi skal veitast. Heimahjálpin verður ikki givin eftir resept, men í hvørjum einstøkum føri verður spurningurin tikin upp til metingar, sigur Sonja á Argjaboða.

Kvinnufelagið reisti spurningin

Spurningurin um heimahjálpar varð fyrstu ferð reistur av kvinnufelagnum. Á eini ferð í Danmark fyrri nokrum árum síðani spurdi felagið seg fyrri um, hvussu heimahjálpin í Danmark er uppbygd, og hvussu hon arbeiðir. Samráðingar millum socialmálaráðið og Landsstýrið fóru í oktober 1973 til, at heimahjálpar varð sett á stovn í Føroyum.

Else Larsen, ráðgevni í socialmálaráðnum, hevur verið við í arbeiðinum alla tíðina, og hon hevur havt eftirlitið við undirvísingini á skeiðunum.

Í viðtali við Sosialin sigur hon, at føroysku heimahjálppararnir fáa somu útbúgving sum danskir heimahjálpparar. Bæði lærgreinin og tímatal er tað sama. Her er talan um eina grundútbúgving, sum í Danmark verður fylgd upp við ymsum serstakum skeiðum.

Else Larsen sigur, at føroysku heimahjálppararnir liggja fult út á hædd við teir dansku. Hon hevur sjálv undirvist á skeiðunum, og uppá fyrspurning um nakar munur er á at undirvísja í Danmark og Føroyum, svarar hon, at føroysku luttakararnir vóru eitt sindur afturhaldandi í byrjanini. Men á hesum seinasta skeiðinum hevur gingið ógvuliga væl. Heimahjálppararnir hava fult seg tryggari, og tær hava fingið størri álit á sær sjálvum.

De fortalte spillemænd:

Storfingin dramatisering

Dramatiseringin av De Fortalte spillemænd fekk við kynstrigum handalagi neyva samspælið millum tónleik, humor og kærlleika í skaldsøguni hjá William Heinesen fram á ein so listarligan hátt, at áskoðarin hevur ikki havt størri løtur í okkara fimti ára gamla sjónleikarahúsið.

Á ein spennandi, viðhvørt heldur ógreiddan, hatt hevur Caspar Koch tikið fram brot úr skaldsøguni við hennara undirráðið av tónleiki, skemti og religiøsiteti, soleiðis at áskoðarin finnur seg aftur í skaldsøguni — í verðsins nalva millum hesar spælimenninar, medmenniskju teirra, originalar og aðrar løgnar verur.

Sjálvandi er nógv av tí ævintýr-kenda hjá Williami við — skattaleitan og spákonan Ura på Hellen.

Fyri spælimenninar er tónleikurin teirra alt og eitt, og við honum krógva teir seg burtur úr tilveruni. Við lottum og vælleiktum tónleiki verður tilvera teirra upplatin fyri áskoðaranum.

Teir átta leikararnir frá Bolkinum við Arhus Teater framføra frálíkt spæl í øllum teimum skiftandi leiklutunum, teira hava. Ikki minst hugtakandi er spælið hjá Birgitte Bank-Mikkelsen, sum m.a. spælir Orfeus — musikalska undurbarnið, ið spælimaðurin Kaspar setur alt lit til.

Eisini spælir Birgitte Bank-Mikkelsen eyms leiklutin hjá Juliu, dóttur smiðsins, ið er við í kristiligu fráhaldsrørsluni Ydun saman við sparikassastjóranum Ankersen. Julia er vorðin við barn við einum, ið stingur av, og giftist tí við einum av spælimennunum, Sirius, ið skapar nakrar av teimum mest hugtakandi lotunum, tá hann lesur yrkingar sínar upp.

Mótvegis hesum mildu leikmyndunum stendur dómadagsprædikumaðurin Ankersen. Ógvusligar eru leikmyndirnar, tá hann í sínum veldi við þekkingini á lofti geylar umverðsins undirgongd og dómir Juliu og barn hennara, sum er vorðið til í svartastu synd. Gripandi og látturligt. Áskoðarafjöldin á gosi.

Freddy Koch, sum so frálíkt spælir Ankersen, hevur eisini leiklutin sum tann gamli Ole Brandy, ið tykist goður í ráðum — hugnaligur við pipu og kaskett.

Í fráhaldsrørsluni Ydun luttækur eisini Matte-Gok, sum Ankersen heldur vera son sin saman við Ura på Hellen. Hann er tann burturvísti sonurin, ið afturkomin hjálpar pápanum, men sálin er ikki so fegur, sum hann letist vera. Brúðleypsátta hjá Sirius og Juliu, so eyðkend, sum hon kann vera, brýtur hann inn í sparikassan — og hátíðarlig er myndin, tá hann fer av landi fyrri at fara sum kristinboðberi í tí svarta Afrika.

De fortalte spillemænd er leikur, sum vit kunnu fegnast um. Tað er eyðsæð, at Caspar Koch hevur nomið sær kunnleika um serføroysku víður-skiftini, ið skaldsagan víðger í einum alheimsperspektívi.

Yndisligi tónleikurin, ið Anders Barfoed hevur gjørt, fellur væl inn í leikin og er í samliðið við skaldskapin hjá William Heinesen.

j.m.

